

טפלה כולה בחד זימנא, ומתה.

אמר הכותי: קטלא הרג ביכי לברתי, לבתי.

אמר רב נחמן, רק רב ביכי, כיון דשתי שיכרא הגורם לשער לגדול ולהתעבות, בעיין בנתייה זקוקות בנותיו טפלא, כדי להשיר השער, ולייפותן.

אבל אנן, דלא שתינן שיכרא — לא בעיין בנתיין בנותינו טפלא.

א-1 שנינו במתניתין: ההדיוט — תופר כדרכו.

והוינן בה: היכי דמי הדיוט, שאינו נחשב אומן, ויכול לתפור כדרכו?

אמרי דבי רבי ינאי: כל מי שאינו יכול לתחוב את המחט באריג פעמים רבות ואחר כך למשוך אותה ולהוציא כמלא מחט, שימצאו תפירות רבות בבת אחת כדרך האומנים.

מי שאינו בקי בזה לא חשיב אומן.

רבי יוסי בר חנינא אמר: הדיוט נחשב כל מי שאינו יכול לכוון את האימרא, עובי הבגד אשר בחפת בשפת חלוקן, בצווארון ובשרוול, וצריך מומחיות לעשותו, שלא יהא רחב מכאן וצר מכאן. ורק הבקי בזה חשוב אומן (188).

שנינו במתניתין: והאומן מכליב.

והוינן בה: מאי מכליב [שהוא לשון "כלב"]?

רבי יוחנן אמר: מפסיע. שאינו תופר ישר אלא מפזר את התפרים, ודומות תחיבות המחט כשיני כלב, הרחוקות אחת מחברתה.

רבה בר שמואל אמר שיני כלבתא. שאינו תופר כרגיל, שתוחב בסמוך אחת לשניה, אלא תוחב פעם למעלה ופעם למטה, ודומה לשיני הכלב בכך ששן אחת גבוהה מחברתה (189).

בושה, אסור לה לעשות כן במועד.

188. בתוספות הרא"ש ביאר, שאמנם לענין שבת, הרי הוא חייב על תפירתו, אף על פי שהוא הדיוט, יעויין שבת יא, מכל מקום לענין מועד התירו כשאינו אומן.

והרא"ש פסק להחמיר כשניהם, וכל אדם היודע להוציא מלא מחט, או שיודע לכוון האימרא בשפת חלוקן, אסור לו לתפור במועד כדרכו. וכתב הרמ"א [תקמא ה], שכל אדם יחמיר על עצמו לתפור בשינוי, והביא שם המשנה ברורה הטעם, שרוב בני אדם יודעים להוציא מלא מחט, ודינם כאומן, וכמו שכתב הרא"ש.

ובביאור הגר"א כתב לבאר דעת הרא"ש,

שאיין להקל בנידון זה כשאר ספק דרבנן, שהרי להקל בשני הדינים [כלומר, להתיר לאדם היודע להוציא מלא מחט, ולאדם היודע לכוון אימרא בשפת חלוקן] אי אפשר, שהרי ממה נפשך אחד מהם עושה איסור, ולהחמיר בדין אחד משניהם ולהקל במשנהו, גם כן אי אפשר, שאינו יכולים לתפוס מעצמנו אחד מהם ולהקל בו, ועל כן החמרנו בשניהם. וכמו שכתב הר"ן פסחים [קח].

אבל הב"י דקדק מלשון הרמב"ם, שדוקא כשיודע שניהם, להוציא מלא מחט ולכוון האימרא, אז נחשב הוא כאומן. אבל להלכה נוקטים להחמיר בזה.

189. אף בזה פסק הרא"ש להחמיר, ולהצריך

משקין בית השלחין

משמיה דהזקיה ורבי יוחנן.

חד אמר, "מסרגין" היינו אורגין מטה של חבלים שתי וערב⁽¹⁹⁰⁾. ו"ממתחין" היינו שמותחין בה אך ורק חבלי שתי לאורך, בלא לארוג בה חוטי ערב, לרוחב.

שנינו במתניתין: ומסרגין את המטות. רבי יוסי אומר ממתחין.

והוינן בה: מאי "מסרגין", ומאי "ממתחין"?
כי אתא רב דימי, אמר: פליגי בה רב חייא בר אבא ורב אסי. ותרוייהו אמרו זאת

נאמר שהוא יכול לקנות כלים אחרים תחתיהם. ועייין שם במהר"ם. ויש מיישבים, שדברי התוס' נאמרו דוקא לענין מנעלים, שאדם נצרך לקנות חדשים מזמן לזמן, ובוזה ישנה סברא לומר, שיוכל לקנות חדשים וללובשם במועד, ולאחר עבור המועד [שיוכל לתקן את מנעליו הישנים] יצניע את החדשים ללובשם לאחר זמן.

יעייין חוה"מ כהלכתו עמ' שא.
עוד הביא הביאור הלכה שם להוכיח מהגמרא בפסחים שם, שתיקון מנעלים חמור הוא מתיקון בגדים, ואסור אפילו להדיוט. וביאר הטעם, שלענין תפירה, חלוק בו ההדיוט מהאומן בעצם אופן התפירה, וכמו שלמדנו כאן, שהאומן מוציא מלא מחט, מה שאין ההדיוט יכול לעשות, ועל ידי חילוק זה נחשבת תפירתו כמעשה הדיוט, אבל בתיקון מנעלים, שאף האומן אינו יכול לתפור כמה תפירות יחד [כנראה משום שהמנעלים קשים], אם כן, אין בזה חילוק מהותי הנראה לעין, ולכן אסור. וכן כתב הקרן אורה.

190. הקשו התוס', איך התירו מלאכה גמורה בלא שינוי. והרא"ש כתב, שהוא דבר האבד, שאם לא יסרגנו עתה, יהיה מתקלקל לגמרי. אבל הב"י [תקמא] כתב בשם ר"י, שמלאכה זו, מעשה הדיוט היא, והותרה משום צורך המועד. וכן סתם הטור.

והעיר הקרן אורה על דברי הרא"ש הנ"ל, שהרי לקמן [יב] למדנו, שרבי יוסי הוא המקיל בדין דבר האבד שאינו צריך שינוי בעשיתו,

שני השינויים יחד, וכן פסק בשו"ע [תקמא ה]. והוסיף הרמ"א, שאחיות המחט בידו בשינוי, אינו נחשב שינוי כדי להתיר התפירה לאומן, משום שצריך שינוי הניכר באיכות התפירה, ולא במעשה התפירה. עוד מבואר שם, שאפילו לתפור בגד חדש התירו להדיוט, ולא רק תיקון. והיתר זה שעושה בשינוי הוא דוקא כשמתקן לצורך המועד, וכשאר צרכי המועד [שאינם לאוכל נפש או מכשירין הקרובים לאכילה], שהתירו לעשותם שלא כדרכם, אבל כשאינו צורך המועד אסור. וכתבו התוס', שאפילו במקום שיתקלקלו הבגדים אילו יניחם כן עד אחר המועד, מכל מקום אין להתיר בלא שינוי, כדין דבר האבד. וביאר הרא"ש, שדין דבר האבד נאמר רק כשיתקלקל לגמרי גוף הדבר, מה שאין כן כאן, אף על פי שיתקלקלו יותר ממה שהיו עד עתה, אין זה נחשב הפסד גמור להתיר. ולפי זה, כשיתקלקלו לגמרי אם לא יתקנם, וצריך להם ללובשם במועד, מותר בלא שינוי, כן כתב המשנה ברורה [תקמא י], אלא שהתוס' [פסחים נה ב] כתבו שאף על פי כן אין זה נחשב כדבר האבד, הואיל ויכול לקנות בגדים ומנעלים אחרים, וכן הביא השער הציון שם בשם הסמ"ג, ופסק כמותם, שבמקום שיוכל לקנות מנעלים חדשים במועד, אסור לו לתקנם במעשה אומן.

ודבריהם צריכים ביאור, שאם כן, בכל דבר האבד נאמר שיוכל לקנות אחרים תחתיהם, וכמו עשית כותל לשמירת ביתו שלא יגנבו כליו, שלמדנו לעיל [ז] שהוא דבר האבד, למה לא

מפשילין חבלים לכתחילה.

אלא למאן דאמר ש"מסרגין" הוא מתיחת חוטי השתי בלבד, בלא אריגת חוטי הערב, ו"ממתחין" הוא שאם היה רפוי, ממתחו. ולדברי הכל אריגת שתי וערב אסור, תיקשי:

למה הוצרך רב תחליפא לחידושו שלא נחלקו בגדילת חבלים, ולדברי הכל אסור?

והרי השתא, אפילו אריגת שתי וערב אמרת שלדברי הכל לא הותר במועד, ולא נחלקו אלא במתיחת חוטי השתי בלא ערב.

גדילת חבלים לכתחילה — מובעיא!?

וכי יש צורך לומר שהיא אסורה לדברי הכל?!

ומסקינן: קשיא! (192)

אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר

וחד אמר, "מסרגין" היינו שמותחין בה רק את חוטי שתי בלא אריגת חוטי הערב ביניהם [והיינו כמו שביאר החולק עליו בממתחין]. ואילו "ממתחין" היינו שאם היה רפוי אריג המטה שנארג מזמן רב, והחבלים רפויים, ממתחו שיהא חזק ונוח לשיבה.

ומקשינן: איני! והא תני רב תחליפא בר שאול: ושזין תנא קמא [רבי מאיר] ורבי יוסי, שאין מפשילין, שלא גודלים חבלים לכתחילה! (191)

והרי כל חדושו של רב תחליפא תלוי במחלוקתם.

בשלמא למאן דאמר "מסרגין" הוא סריגת חוטי שתי וערב, ו"ממתחין" הוא מתיחת חוט השתי בלא אריגת חוטי הערב, היינו דקתני, שפיר יש חידוש בדברי רב תחליפא בר שאול, שרק במסרגין נחלקו, אם מותר לארוג את חוטי הערב בין חוטי השתי או אסור. ושזין רבי מאיר ורבי יוסי שאין

זה נחשב כהפשלת חבלים, ואסור לדעת הטור. [ויעויין בסי' שמ ח, שיש חילוק בין נתינת מוכין חדשים לכר, שאסור מן התורה משום מכה בפטיש, להחזרתם אליה לאחר שיצאו, שמותר]. ובטעם איסור ההפשלה, ביאר הנשמת אדם [ק' א], שיש בזה טורח רב.

192. הריטב"א מבאר, שאין זה "תיוכתא" משום שיש ליישב ולומר, שיש חידוש בהפשלת חבלים שאין בסירוג שתי וערב, ולולא ברייתא זו היינו סבורים להתיר הפשלת חבלים, הואיל ואי אפשר למטה בלא החבלים, אבל שתי וערב אסור לו לסרוג, שהרי בשעת הדחק יכולה המטה להתקיים בשתי לבד או בערב לבד, ואין זה כל כך צורך המועד.

ואילו כאן, רבי יוסי הוא המחמיר ומצריך שינוי. וכתב, שנצטרך לומר לדעת הרא"ש, שרבי יוסי אינו מחשיב ענין זה כדבר האבד, ולכן החמיר בו.

191. דעת רש"י שהוא גדילת חבלים. אבל הטור מפרש, שהוא חיבור החבלים למטה. וביאר הב"י, שלדעתו, כל היתר הסירוג הוא דוקא כשמחבר למטה חבלים שכבר היו בה ויצאו, ומחזירם עתה שנית, אבל חבלים חדשים שמעולם לא היו בה, אסור. אולם המאמר מרדכי נחלק עליו ופירש בדעת הטור, שדוקא כאשר החבלים לא ניתקו מן המטה לגמרי, וכגון שהם מחוברים עדיין מצד אחד, אז מותר לחברם אליה מצד השני, אבל כשיצאו ממנה לגמרי, הרי

אבין: וכי מי איבא למאן דאמר ש"מסרגין" הוא מתיחת חוטי שתי, בלא העברת חוטי ערב ביניהם?

והתנן להדיא שצריך לסרוג במטה סרוגה גם שתי וגם ערב!

שכך שנינו במסכת כלים, בענין קבלת טומאת כלים של מיטה:

רבי מאיר אומר: המטה מקבלת טומאה רק משיסרוג בה שלשה בתיב, בתי נירים, דהיינו שחוטי השתי מתוחים כבר לאורך, ואורג ביניהם שלשה חוטי ערב.

ומוכת, שסרוג נחשב רק אחר אריגת שתי וערב.

ומפני שתי קושיות אלו דחינן את דברי האומר שמסרגין הוא שתי בלא ערב וממתחין היינו רק מתיחת הרפוי.

אלא כי אתא רבין מארץ ישראל **אמר:** **"מסרגין"** — כולי עלמא לא פליגי, ובין רב חייא ובין רב אסי מודים דהיינו אריגת שתי וערב.

אלא כי פליגי ב"ממתחין".

מר סבר ממתחין היינו שתי בלא ערב.

ומר סבר שאם היה רפוי ממתחו [ואין מאן דאמר זה חולק גם במסרגין כדלעיל].

מיתיבי מהא דתנן לגבי פלוגתא דמתניתין בענין אריגת המטה בחול המועד: **מסרגין את המטה ואין צריך לומר שממתחין, דברי רבי מאיר.**

רבי יוסי אומר: ממתחין אבל לא מסרגין (193).

ויש אומרים: אין ממתחין כל עיקר.

בשלמא למאן דאמר [רב דימי לחד שיטתא] ממתחין היינו שתי בלא ערב, היינו דאתו שבאו "יש אומרים" לאיפלוגי, ואמרו שאין ממתחין כל עיקר אפילו שתי בלא ערב, שבזה התיר רבי יוסי, לשיטת האי מאן דאמר.

אלא למאן דאמר ממתחין שהתיר רבי יוסי היינו רק שאם היה רפוי ממתחו, תקשי: וכי ליש אומרים, ממתחו נמי לא הותר בחול המועד?! והרי אין כאן כל מלאכה, וכלי מתיחת האריג אי אפשר לישב על המטה.

ומתרצינן: **אין,** סברי היש אומרים כיון דאפשר לממליה במאני, בכגדים בלויים עד שיתמלא השקע שברפיון האריג, ויוכל להציע עליו כרים וכסתות ולשבת עליהם, לא טרחינן אפילו למתוח האריג, שהוא

כלומר, שתי וערב יחד, ושתי לבד או ערב לבד, וכל הוכחת הגמרא לעיל מהמשנה בכלים היה רק ש"סירוג" כולל גם כן שתי וערב יחדיו, ואם כן, בדברי רבי יוסי שאמר "אין מסרגין" כולל שאין לסרוג שתי לבד או ערב לבד.

193. הקשו התוס', לפי דיעה זו, שרבי יוסי אוסר סרוג אפילו בשתי לבד, למה לא השמיענו, שאפילו דבר זה אסור, ומדוע נקט "אין מסרגין", שנשמע מכך, שדוקא שתי וערב יחד אסור לו, והניחו בקושיא. ומיישב הקרן אורה, שלשון "סירוג" כולל שני הדברים,

טורח שאינו צריך (194).

היות שפיו צר.

מתניתין:

מעמידין עושין תנור, שיש בו חלל, ומניחים בו קדירות, וחזמו נקלט בתוכו

וכן מעמידים כירים, ופיה רחב יותר, שעשויה כקדירה (195).

וכן מעמידים ריחים.

למעשה אומן, ולא התירו מעשה אומן במועד, אלא לצורך אוכל נפש, ולא לצורך מכשיריה. ועיין חזון איש [קלה].

אבל הרמב"ם שם התיר עשית התנור לכתחילה. וביאר הרמב"ן שיטה זו, שכל מלאכה הנעשית לצורך מכשירי אוכל נפש הנצרכים לו במועד, כהעמדת תנור ועשית קדירות וחיודוד הסכין, הותרו לעשותם כדרכם. וכן נפסק בשו"ע [תקמ ז]. ועיין בהערה 54 שהובא בשם הריטב"א, שזהו דוקא לענין מכשירין הקרובים לאוכל נפש, אבל הרחוקים ממנה, כבנין אמת המים לצורך השקאת הירקות לאוכלן במועד, אינו בכלל זה.

וכתב בשער הציון [טז] בשם שולחן עצי שיטים, שהוא הדין לענין תנור חימום הבית, שמותר לתקנו אפילו במעשה אומן. והשעה"צ הקשה עליו ממה שמצאנו לענין בית המרחץ, שאינו נחשב כאוכל נפש להתיר מעשה אומן [על כל פנים במרחץ של יחיד], וסיים שמכל מקום יתכן להתיר מפני שהכל נחשבים כחולים לענין צינה. ולפי זה, אם נתקלקל המזגן במועד, שלא שייך טעם זה, יהיה אסור לתקנו במעשה אומן, אף על פי שהוא שעת החום. [אבל לכאורה יש לדון בראיתו ממרחץ, שהרי מבואר בסי' [תקיא ב] שרחיצה נחשבת כדבר שאינו שוה לכל נפש, ויש לומר, שמפני זה אינו נידון כצרכי הגוף, מה שאין כן לענין צינה וחום שהם שוים לכל נפש, יתכן שהם כצרכי הגוף, ומותרים כדרכם, וכמו שלמדנו לענין תכשיטי האשה]. ועיין ספר זכרון שלמה בתשובות

194. רש"י פירש בקושית הגמרא, שמתחת חבלי המטה אינו נחשב כלל למלאכה. ויש לעיין לפי זה בתירוץ הגמרא, האם נתחדש שטירחא לבדה גם כן אסורה במועד, אפילו בלא מלאכה כלל, או שנתחדש שגם דבר זה נחשב למלאכה. ובעיקר הנידון, יעויין בתוס' לקמן [יב ב] שנסתפקו בדבר זה ולא הכריעו. אולם לקמן [יט א] נקטו בפשיטות לאסור. ונראה מדבריהם שם שבאו להוכיח דין זה ממה שלמדנו לעיל [ד], שאסרו במועד להשקות בית השלחין ממי הקילון, משום הטירחא שיש במילוי הדליים, הרי שאף על פי שעצם ההשקאה מותרת היא שם, משום דבר האבד, מכל מקום יש לאסור מפני הטורח. ולהלכה נוקטים להחמיר בנידון זה, יעויין בחיי אדם [קיד א].

ונחלקו הראב"ד והרמב"ן, האם יש איסור טירחא יתירה כשעושה מלאכה לשאר צרכי המועד, וכמו שהבאנו בהערה 155, שהראב"ד אוסר, והרמב"ן כתב על כך, שעייין בכל דיני המועד, ולא מצא שאסרו דבר זה. ולפי דעתו נצטרך לומר, שהנידון בסוגיתנו הוא לענין דבר האבד, וכדעת הרא"ש הנ"ל.

195. הטור [תקמ] מפרש, שהוא עשית המעמד שלהם, וכן נראה שפירשו התוס'. אבל הרמב"ם [יו"ט ח יג] פירש, שלאחר שעושים את התנור, טחים אותו מבחוץ, כדי לשמור את חומו בתוכו. וכתבו התוס' לדקדק מלשון משנתנו, שדוקא להעמידם מותר, אבל עשייתן לגמרי אסור. והטעם, שעשייתן לכתחילה נחשבת

משקין בית השלחין

ויכולין לעשותם לכתחילה במועד, כמבואר בגמרא.

רבי יהודה אומר, אין מכבשין את הריחים בתחילה. ובגמרא יבואר מהו "מכבשין" (196).

גמרא:

מאי "מכבשין"?

רב יהודה אמר: מנקר ריחיא. שאם נשחקה מרוב שימוש והיא חלקה ואין החיטין נפרכים, עושה בה חריצים כדי שתהיה מתוספת, ויפרכו החיטין בריחים. ואסור לכתחילה במועד.

רב יחיאל אמר: בת עינא. שרוצה לעשות את הנקב, שעושין באמצע הריחים להניח בו את התבואה לטחינה.

מיתבי, מעמידין תנור וכירים (197) במועד, ובלבד שלא יגמור מלאכתו, שיכול לעשות את גוף התנור אך לא מחברו לקרקע, דברי רבי אליעזר.

וחכמים אומרים אף יגמור, היות שמכשירי אוכל נפש הם.

רבי יהודה אומר משמו של רבי אליעזר: מעמידין את הריחים החדשה, ומכבשין את

הישנה.

ויש אומרים שלרבי אליעזר אין מכבשין את הריחים כל עיקר.

על כל פנים, מבואר בברייתא שמכבשין שייך בריחים ישנה, ותקשי לרבי יחיאל.

בשלמא למאן דאמר מכבשין הוא מנקר ריחיא, היינו דמשכחת לה בישנה, שנשחקה ואינה טוחנת בלא חריצים.

אלא למאן דאמר מכבשין היינו לעשות בת עינא ריחים ישנה — בת עינא נוספת למה לה?! הרי כבר היה לה בתחילה, כי בלי בת עינא אי אפשר לטחון בה.

ומתריצין: כגון דקא בעי לארוחי את הבת עינא, ולעשותה רחבה טפי פורתא.

רב הונא שמעיה לחהוא גברא דקא מנקר ריחיא ישנה בחולא דמועדא. אמר: מאן האי, מי הוא זה המנקר בחול המועד [היות ובכל ריחים אסור אף בישנה]?! איתחיל יתחיל גופיה, כיון דקא מחיל חולא דמועדא!

ומוכח שרב הונא סבר לה כיש אומרים בברייתא, שאין מנקרין כל עיקר.

דרש רב המא: נוקרין ריחים במועד (198).

הגר"מ פיינשטיין [טו] שהתיר בנידון זה.

196. אבל בישנה מתיר רבי יהודה, כמבואר לקמן בברייתא, כן כתבו התוס'. והוסיפו, שתנא קמא מקיל יותר מרבי יהודה, ולדעתו, מותר לכבש אפילו בחדשה. וכן כתב הרא"ש בשם הראב"ד. ועיין עוד הגהות הרמ"ך [יו"ט ח ג].

197. הגרע"ק איגר כתב, שהגירסא הנכונה בברייתא היא, "תנור וכירים וריחים". [וכן מבואר מהמשך הברייתא, שנאמרו בה חילוקים לענין כיבוש הריחים]. ויעיין בחידושי הריטב"א שכן היתה גירסתו גם כן.

198. הרא"ש מדקדק מסתימת הדברים, שאפילו בחדשה התיר לכבש, ומשום שפסק רב

משום רבי מאיר אמרו: אפילו סוף שרוכב עליו, וחמור שרוכב עליו, מותר ליטול את הצפרנים שלהם בחולו של מועד כדי שלא יצערום ולא יוכלו ללכת (199).

^{ב-י} אבל להמרא דריחיא העומד לטחון בריחים, לא הותר ליטול צפרניו, דכל ההיתר לטחון רק לצורך המועד, וטחינה מועטת יכול לטחון בחמור אפילו שלא נטלו צפרניו.

רב יהודה שרי:

למישקל טופריה צפרנים להמרא דריחיא.

ולאוקמי ריחיא, להעמידם אבן על גבי אבן

כדרכם.

ולמיבני ריחיא, היינו לעשותם מתחילה.

ולמיבני אמת ריחיא, העץ שהריחים בנוי עליו.

ולמיבני אוריא, רפת בקר (200).

רב, שרא:

לפרוקי סוסיא, לסרק הסוסים במסרק של ברזל [ועיין תוד"ה ואין] כדי לייפותם. ומותר מפני צורך המועד, דחשיב כצרכי רכיבה (201).

ובעיקר ההיתר של קציצת צפרניו, מהגהות מיימוניות [יו"ט ח נ] נראה, שהוא מפני דבר האבד, שהסוס יתקלקל על ידי הליכה זו, ולפי זה מותרת הקציצה אפילו במעשה אומן. אולם מלשון רש"י נראה, שבלא הקציצה אינו יכול לילך כלל, ואם כן נמצא, שההיתר הוא משום צורך המועד, ולפי זה אינו מותר אלא במעשה הדיוט.

200. הרמב"ם [יו"ט ח טו] ושאר ראשונים מפרשים, שהתירו לבנות אבוס לצורך אכילת הבהמה. וכתב הרמב"ן, שלא הותר לעשותו אלא במעשה הדיוט. והוסיף, שאף על פי שרב יהודה כרכו עם דין בניית הריחים, שהותר אפילו במעשה אומן, מאחר והוא מכשירי אוכל נפש, וכמו שנתבאר לעיל, מכל מקום בזה אין דינם שוה.

אבל רש"י פירש, שהוא רפת בקר, וכן הביא הבית יוסף בשם רבינו ירוחם, וביאר, שכאשר הבהמה אינה שוכבת יפה, יש לה היזק מכך.

201. כתב הב"ח [תקלו ב] בשם המרדכי, שאף על פי שעל ידי סירוק הסוס, יהיו נתלשים

חמא כתנא קמא, וכנ"ל בהערה הקודמת. והוסיף הרא"ש לדקדק מדבריו, שדוקא ניקור הריחים הותר, אבל עשית בת עינא אסור אפילו לדעת תנא קמא, מפני שהוא מעשה אומן. אבל הרמב"ם התיר אפילו עשית בת עינא, וכמו שנתבאר בהערה 195, שכל מכשירי אוכל נפש הותרו לעשותן כדרכן. וכן נפסק בשו"ע [שם ח]. ויעיין שם בביאור הלכה.

ומדברי הגר"א נראה, שלדעת הרמב"ם, מחלוקת רב חמא ורב יחיאל היא דוקא בדעת רבי יהודה, אבל לדעת תנא קמא, ודאי הותר עשית בת עינא, ומן הטעם הנ"ל.

199. כתב הרא"ש, שדבר זה הותר רק כשהוא צריך לרכב עליו לאיזה צורך מצורכי המועד [ואינו רגיל לילך ברגליו מרחק גדול כזה]. שו"ע תקלו א], אבל שלא לצורך המועד, אף על פי שעצם הרכיבה מותרת היא בכל ענין, מכל מקום אסור לו לעשות מלאכה עבור זה. וכתב בביאור הלכה שם, שזהו דוקא כשהוא רוכב על הסוס לבדו, אבל כשיש על הסוס איזה משא, יש לדון אם מותר לרכוב שלא לצורך המועד, שהרי דבר זה אסור בשבת מן התורה משום מחמר.